

PROTOKOL HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

POSUDEK OPONENTA

JMÉNO STUDENTA: Marek Zemánek

NÁZEV PRÁCE: Norsko a Evropská unie. Analýza opakovaného odmítnutí vstupu do ES/EU a v tomto kontextu posouzení vyhlídek na členství Norska v EU do budoucna

HODNOTIL: Ľubomír Lupták

1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

Autor se v této práci rozhodl „objektivním způsobem“ zkoumat „důvody, proč a z jakého důvodu se Norské království již dvakrát odmítlo plně začlenit do struktur EU“. Cíl nebyl naplněn: autor namísto deklarovaného zkoumání kompiluje, přepisuje a plagiuje cizí texty.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Zpracovávané téma možno označit za originální, náročné na zdroje i na konceptuální rámec a analytickou disciplínu. Bohužel však autor v práci nebuduje žádný explicitní analytický rámec a není úplně jasné, jak bude postupovat. Poněkud nadbytečně působí úvodní pasáže věnované starším norským dějinám, kde autor spíše nekriticky přebírá teze národní mytologie a dále s nimi nepracuje, místo toho, aby z nich činil součást analyzovaného kontextu (tedy sledoval politickou signifikanci narativ o budování národa v diskurzu o vstupu do ES/EU). Zkazky o vikinském rovnostářství ze s. 25 bezprostředně následované povídkám o 20. století působí podobně anachronicky a rozpačitě. Nicméně, tyto výhrady jsou ve srovnání s tím, že v klíčových analytických pasážích autor rezignuje na akademickou etiku a svou práci kompiluje z cizích textů (viz níže), spíše marginální.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

Formální stránka textu nespĺňuje nároky kladené na bakalářské práce. Autor se dopouští celého sledu prohřešků (jsou seřaděny vzestupně od nejméně závažných až po ty nejzávažnější):

1. používání neodůvodněně rozsáhlých a nijak neuvedených přímých citací v kapitolách, na nichž by měla spočívat jeho analýza (s. 38 a 39, autor doslovně převzal téměř dvě normostrany textu z jediného článku na euractiv.sk);
2. nevyznačené přímé citace, kdy autor doslovně převezme celý úsek cizího textu a nevyznačí ho v uvozovkách a odkáže jen v poznámce pod čarou (odrážky a jim předcházející odsek na s. 41 převzaté z práce studentů politologie FSS MUNI Gažovič et al., nevyznačené přímé citace z krátkého článku z neaktuality.cz se vyskytují dokonce i v závěru – druhá věta třetího odstavce – viz příloha);
3. falešné citace, kdy autor odkazuje na jeden zdroj, ale doslovně přebírá slova zdroje jiného (v poznámce 85 na s. 42 autor odkazuje na zdroj Gažovič et al., ale v inkriminovaných pasážích doslovně přepisuje věty z článku, jenž tak extenzivně citoval na s. 38 a 39, to samé činí posléze na s. 43, kde pod odkazem v textu „Jindřišková b“ doslovně přepisuje věty z článku Gažoviče et al. – viz příloha);

4. nijak neodkázané plagiované pasáže (poslední odstavec na s. 31 je bez jakéhokoliv odkazu opsaný z článku na euractiv.sk, podobně skoro celá s. 32 je téměř doslovně převzatá z téhož článku, druhý odstavec a polovina třetího na s. 35 jsou doslovně opsány ze zmiňovaného článku na euractivu, z Gažoviče et al. je navíc doslovně převzatá a nijak neodkázaná i první věta na s. 48 – viz příloha)

Práce tedy nejenže obsahuje rozsáhlé plagiované pasáže, ale jeví i známky snahy autora tuto praktiku zakrýt, což váhu jeho prohřešku ještě zvyšuje. Sympatické je, že práce obsahuje norské resumé, s ohledem na výše uvedené skutečnosti však není vůbec jisté, zda ho možno chápat jako resumé autorovy originální práce.

4. **STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění hodnocení)**

Z práce jsem měl při čtení prvních stran velice pozitivní dojem, bohužel po jejím přečtení pozitivní pocity přechovávám už jen k Norsku samotnému. Silnou stránkou práce je snad jen její pečlivá grafická úprava.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ**

Otázky přenechávám Disciplinární komisi FF ZČU.

6. **NAVRHOVANÁ ZNÁMKA**

Práce je v stávající podobě neobhajitelná a navrhuji, aby byla předložena k jednání Disciplinární komisi FF ZČU.

Datum: 18. 5. 2013

Podpis:

PŘÍLOHA

Bod 2.: Zemánek, s. 41

Na rozdíl od kampaně ANO ES z roku 1972 se vláda snažila vytvořit srozumitelný přehled nejvýznamnějších kladů, které členství v EU Norsku přináší. Přehled obsahoval tyto základní položky:

- Zachování norského sociálního státu,
- vysoká zaměstnanost a trvalý hospodářský růst,
- zajištění kvality norského životního prostředí,
- skandinávská solidarita v rámci EU,
- zajištění obrany Norska.

Gažovič et al. <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=066&clanek=060613>

Na rozdíl od kampaně ANO ES z roku 1972 se vláda snažila vytvořit srozumitelný přehled nejvýznamnějších kladů, které členství v EU Norsku přináší. Přehled obsahoval tyto základní položky:

- zachování norského sociálního státu;
- vysoká zaměstnanost a trvalý hospodářský růst;
- zajištění kvality norského životního prostředí;
- skandinávská solidarita v rámci EU
- zajištění obrany Norska.

Zemánek, s. 50

Ekonomické důvody jsou další překážkou, která formuje negativní postoj k EU. **Norsko totiž drží velké množství nerostných surovin, se kterými si chce nakládat zcela svévolně, neboť tamější společnost podle průzkumů vnímá EU jako chudou a obává se, že vstup do ní by byl spíše prodělečný než výdělečný.**

Neaktuality.cz, <http://www.neaktuality.cz/zahranici/norsko-nazor-nezmenilo-o-evropskou-unii-zajem-nema/>

Politici také poukazují na skutečnost, že Norsko je samostatným státem relativně krátce – jako nezávislý stát funguje od roku 1905. Norští občané se proto mohou bát ztráty nezávislosti a svobody. **Norsko totiž drží velké množství nerostných surovin, se kterými si chce nakládat zcela svévolně, neboť tamější společnost podle průzkumů vnímá Evropskou unii jako chudou a obává se, že vstup do ní by byl spíše prodělečný než výdělečný.**

Bod 3. Zemánek, s. 42

Podle výsledku průzkumu v březnu 1992 byly tábory zastánců a odpůrců členství v ES vyrovnané, podpora obou skupin dosáhla 41 % zbylých 18 % dotázaných nebylo v této otázce stále rozhodnuto. V září 1993 odmítalo norskou integraci již 58 %, pro vstup se vyjádřilo pouhých 31 % dotázaných.

Euractiv.sk, <http://www.euractiv.sk/rozsirovanie/analyza/co-by-norsku-pristoupeni-k-eu-vlastn-prineslo>

Podle výsledků průzkumů veřejného mínění byly tábory zastánců a odpůrců norského členství v ES v březnu 1992 vyrovnané, podpora obou skupin dosáhla 41 %, zbylých 18 % dotázaných nebylo v této otázce rozhodnuto. Postupně narůstal počet odpůrců norské integrace do ES. Rostoucí počet euroskeptiků se odrazil i ve výsledcích parlamentních voleb v září 1993, ve kterých výrazně posílila Strana středu (bývalá Agrární strana) z 6,5 % na 16,2 %. Její političtí představitelé tradičně odmítali členství Norska v EU. **V září 1993 odmítalo norskou integraci do ES již 58 %, pro vstup se vyjádřilo pouhých 31 % dotázaných.**

Zemánek, s. 43

Norové vstup odmítli i přesto, že se menšinové norské vládě sociálních demokratů podařilo dosáhnout značných ústupků EU. Především Norové prosadili svůj podíl na arktické agrární zóně, zachování nezávislé energetické politiky a pro programy nekompatibilní s projekty Evropské unie byla stanovena přechodná čtyřletá lhůta. Nezměněn nicméně zůstal vysoký příspěvek Norska 1,2 miliard USD ročně do pokladny EU (Jindřišková b).

Gažovič et al., <http://www.listy.cz/archiv.php?cislo=066&clanek=060613>

Norové vstup odmítli i přesto, že se menšinové norské vládě sociálních demokratů podařilo dosáhnout značných ústupků EU. Především Norové prosadili svůj podíl na arktické agrární zóně, zachování nezávislé energetické politiky a pro programy nekompatibilní s projekty Evropské unie byla stanovena přechodná čtyřletá lhůta. Nezměněn nicméně zůstal vysoký příspěvek Norska 1,2 mld. dolarů ročně do pokladny EU.

Bod 4, Zemánek, s. 31

Od poloviny 80. let země EFTA se již dále nemohli vyhýbat rozhodování o účasti na integračním procesu ES. **Lucemburská deklarace z dubna 1984 vyvolala kroky v sektorové integraci zemí EFTA s ES. Přijetím Bílé knihy v roce 1985 o vytvoření vnitřního trhu ES se čtyřmi svobodami pohybu⁵⁹ a schválení Jednotného evropského aktu roku 1986, donutilo norskou vládu znovu nastartovat politické diskuse o otázkách spojených s ES. V květnu 1987 předložilo norské ministerstvo zahraničí Stortingu zprávu pod názvem „Norsko, ES a evropská spolupráce“, která reagovala na aktuální vývoj v ES. Zpráva byla ještě doplněna stanoviskem z ministerstva obchodu a lodní dopravy, která měla na starost otázku obchodu a role EFTA. Cílem této vládní zprávy bylo informovat o vývoji západoevropského integračního procesu a o norském postoji k politikám Společenství. Evropská zpráva (European Report), jak se těmito dvěma dokumentům zkráceně nazývá, měla usilovat o zastavení vzniku nových obchodních bariér mezi Norskem a ES. Zpráva se však nezmiňuje o možnosti členství Norska v ES. Navíc v norské společnosti ani mezi politickými stranami neexistovala výraznější podpora pro další žádost Norska o členství.**

Euractiv.sk, <http://www.euractiv.sk/rozsirovanie/analyza/co-by-norsku-pristoupeni-k-eu-vlastn-prineslo>

Lucemburská deklarace z dubna 1984 iniciovala další kroky v sektorové integraci zemí ESVO s ES (věda a výzkum, vzdělání, odstranění technických překážek obchodu, regulace veřejné pomoci a další). Přijetí Bílé knihy v roce 1985 o vytvoření vnitřního trhu ES se svobodným pohybem zboží, služeb, kapitálu a osob a schválení Jednotného evropského aktu o rok později přimělo norskou vládu znovu obnovit politické diskuse o otázkách spojených s ES. V květnu 1987 předložilo norské ministerstvo zahraničí Stortingu zprávu s názvem „Norsko, ES a evropská spolupráce“, která reagovala na aktuální vývoj v ES. Vládní zpráva měla za cíl informovat o vývoji západoevropského integračního procesu a o norském postoji k politikám Společenství. Norské království by podle tvrzení vládní zprávy mělo usilovat o zabránění vzniku nových obchodních bariér mezi Norskem a ES. Zpráva se však nezmiňuje o možnosti členství Norska v ES.

Ve druhé polovině 80. let v norské společnosti ani mezi politickými stranami neexistovala výraznější podpora pro druhou žádost Norska o členství. Norům integrace na bázi mezivládní spolupráce v rámci ESVO a režimu volného obchodu s ES vyhovovala.

Zemánek, s. 32

V lednu 1989 představil předseda Komise ES Jacques Delors plán na vytvoření více volnějšího integračního seskupení sdružující společně země ES a EFTA. Cílem této iniciativy bylo rozšíření vnitřního trhu ES i na státy EFTA a vybudování EHP. Dohoda o vytvoření EHP byla podepsána v květnu 1992 v portugalském Portu. V říjnu toho roku ji ratifikoval Storting (ze 165 poslanců 130 hlasovalo pro a 35 proti). V pozadí Delorova návrhu můžeme najít především iniciativu norské premiérky Gro Harlem Brundtlandové, právě ona se zasadila o prohloubení vztahů mezi EFTA a ES. Nově sestavená koaliční pravostředová vláda (Konzervativní strana, Strana středu, Křesťanská lidová strana), z proběhnuvších voleb v září 1989, vytyčila několik zásadních podmínek (takzvaná Lysebyská deklarace) pro jednání o EHP. Vláda chtěla především díky svým podmínkám ochraňovat veřejné zájmy norských občanů. Mezi podmínky můžeme uvést:

- Společný soud EHP bude zahrnovat členské státy EFTA,
- zajištění národní kontroly nad těžbou nerostného bohatství v Severním moři,
- zachování hraničních kontrol,
- členské země EFTA musí být rovnocenným partnerem při jednáních o EHP
- možnost zachování vyšších standardů v oblastech ochrany zdraví, životního prostředí a ochrany při práci (Eliassen, 2003: 125–132), (Částek, 2004).

Při jednáních o EHP se objevila skutečnost, že státy EFTA nebudou rovnocenným partnerem. Členové EFTA měly implementovat již schválenou legislativu ES v oblasti vnitřního trhu, některé si však vyjednaly individuální výjimky z komunitárního režimu. Kvůli neshodám v otázce EHP se v říjnu 1990 rozpadla koaliční pravostředová vláda (Konzervativci, Strana středu, Křesťanská lidová strana). K výkonné moci se poté dostal kabinet Brundtlandové, který měl za cíl dokončit jednání o EHP. Součástí EHP se Norsko stalo k 1. lednu 1994 (Hřích, 1994: 17–18)

Euractiv.sk, <http://www.euractiv.sk/rozsirovanie/analyza/co-by-norsku-pristoupeni-k-eu-vlastn-prineslo>

V lednu 1989 představil předseda Komise ES Jacques Delors plán na vytvoření více strukturovaného partnerství mezi ES a ESVO. (Na začátku 90. let byly členskými státy ESVO vedle Norska Rakousko, Finsko, Švédsko Švýcarsko, Island a Lichtenštejnsko.) **Cílem této iniciativy bylo rozšíření vnitřního trhu ES i na státy ESVO a vybudování Evropského hospodářského prostoru (European Economic Area, EHP).** **V pozadí Delorova návrhu a dalšího vývoje EHP můžeme najít aktivní politiku charismatické norské premiérky Gro H. Brundtlandové, která se zasadila o prohloubení vztahů mezi ESVO a ES.** **Po norských parlamentních volbách v září 1989 byla sestavena koaliční pravostředová vláda (Konzervativní strana, Strana středu a Křesťanská lidová strana), která vytyčila několik podmínek (takzvaná Lysebyská deklarace) pro nadcházející jednání o EHP.** **Vláda chtěla formulací podmínek demonstrovat svoji vůli ochraňovat veřejné zájmy norských občanů.** Podmínky se staly součástí společné vyjednávací pozice států ESVO vůči ES. **Mezi zásadní podmínky můžeme uvést:**

- Společný soud EHP bude zahrnovat členské státy ESVO,
- členské země ESVO musí být rovnocenným partnerem při jednáních o EHP (členské státy Sdružení chtěly mít právo vlastní iniciativy a skutečný vliv při formálních rozhodnutích a v zákonodárném procesu),
- zachování hraničních kontrol,
- možnost zachování vyšších standardů v oblastech ochrany zdraví, životního prostředí a ochrany při práci,

- zajištění národní kontroly nad těžbou nerostného bohatství v Severním moři.

Po začátku jednání o EHP se však ukázalo, že ESVO při jednáních rovnocenným partnerem nebude. Státy ESVO měly totiž implementovat již schválenou legislativu ES v oblasti vnitřního trhu, v některých otázkách si však vyjednaly individuální výjimky z komunitárního režimu.

Oficiální jednání o EHP začala 20. června 1990. V říjnu 1990 byla koaliční vláda nucena rezignovat, zejména z důvodu rozdílných postojů jednotlivých koaličních stran k jednáním o EHP. Vládní strany navíc rozdělovalo rozhodnutí švédské vlády z října 1990 předložit švédskému parlamentu žádost o vstup do ES. Nová labouristická vláda v čele s Brundtlandovou měla za cíl dokončit jednání o EHP. Případná otázka norského členství v ES měla být nastolena až po ukončení jednání o EHP.